

NGKs avlsindekssystem

Norsk gordonsetter klub (NGK) får i likhet med flere andre fuglehundklubber utregnet avlsindekser av Jørgen Ødegård to ganger i året. Jørgen er en av verdens fremste på dette området og har bidratt med avlsindeksberegninger som har gitt suksess i avl på andre arter.

Hva forteller avlsindeksene noe om?

Avlsindeksene baserer seg på data fra NKK Dogweb. Her finnes bla informasjon om hundens og hundens slektningers jaktlyst, egne stand, makkers stand, klasse og hundens alder. Basert på disse opplysningene beregnes det avlsindekser for jaktlyst og viltfinnerevne. En avlsindeks skal si noe om sannsynligheten for at en hund avler bedre eller dårligere enn gjennomsnittet. En hund som får avlsindeks 100 for en egenskap forventes å avle gjennomsnittlig godt for egenskapen. Hunder med over 100 i avlsindeks forventes å avle bedre enn gjennomsnittet i rasen for denne egenskapen.

Et eksempel: Hund A med 98 i jaktlystindeks pares med hund B med 110 i jaktlystindeks. Deres gjennomsnittlige jaktlystindeks er 104. Altså anslår vi at vi får en genetisk fremgang for egenskapen jaktlyst, da hund B veier opp for hund A sin noe under middels avlsindeks. På samme måte kan man beregne avlsindeks for egenskaper som viltfinnerevne.

Fordeler med avlsindeksberegninger

Før man fikk muligheten til å beregne avlsindekser ved hjelp av avanserte dataprogram, var eneste måte å finne gode avlshunder på å se på egenprestasjoner og nære slektningers prestasjoner manuelt. En oppdretter måtte bruke mye tid i Dogweb for å sjekke prestasjonene til aktuelle partnere og dens slektninger. Gjennomsnittlig jaktlyst og viltfinnerevne på mulig partner og dens slektninger dannet grunnlaget for vurdering av sannsynlige egenskaper på avkommene. Denne manuelle måten å vurdere partnere til en hund på er i utgangspunktet det samme som å la datamaskiner beregne dette. De samme dataene legges til grunn, uansett om vurderingene utføres manuelt eller av en datamaskin. Fordelen med å la datamaskinen beregne avlsverdiene, er at det tar mye mindre tid, samt at prestasjonene til samtlige av hundenes slektninger tas med i beregningene. Slik kan man enklere finne flere gode avlskandidater å velge mellom.

Faktorer som påvirker avlsindeksene

Det som påvirker en hunds avlsindekser er dens egne samt slektningers prestasjoner på jaktprøve. Alle tallkarakterer for jaktlyst, egne stand og makkers stand som dommeren fører på jaktprøveskjemaene danner grunnlaget for å beregne avlsindekser for jaktlyst og vilffinnerevne. Nære slektninger vil påvirke en hunds avlsindeks mest. Påvirkningen avtar jo fjernere slektningen er (se tabell over slektskapskoeffisient). Dersom en hund har mange avkom som er stilt på jaktprøver, vil avkommene dominere hundens avlsindekser i stor grad. Jo flere avkom som har deltatt, jo mer vil disse dominere avlsindeksene. Dette er logisk da avkommenes prestasjoner er fasiten på hvordan en hund avler.

Avlsindeksberegning for utenlandske hunder

Utenlandske hunder har i noen tilfeller ikke kjente slektninger i Norge og de har heller ikke egne starter på jaktprøve i Norge. Disse hundene vil få sine avlsindekser satt til sin respektive generasjons

gjennomsnitt for hver egenskap. Årsaken til dette er at det ikke finnes tilgjengelige data som kan gi grunnlag for beregning av avlsindekser. Når disse hundene får avkom som stilles på jaktprøver i Norge, evt. selv stilles på jaktprøver i Norge selv, vil de få en avlsindeks som er basert på egenprestasjoner og avkommenes prestasjoner.

Tabell over slektskap og tilhørende slektskapskoeffisient. Slektskapskoeffisienten sier i hvor stor grad slektingen påvirker avlsindeksen. Fargen viser til tegningen under.

Slektskap	Slektskapskoeffisient
Hunden selv	1
Foreldre - avkom	0.5
Fullsøsken	0.5
Besteforeldre - barnebarn	0.25
Halvsøsken	0.25
Tante/onkel - nevø/niese	0.25
Søskenbarn	0.125
Halvsøskenbarn	0.0625

Eksempel på slektinger som bidrar til avlsverdier

Hvert individ bidrar med en vekt som angitt i tabellen over.

